

Vänskap i vått och torrt

MÖTET **EWA ERNGREN**
TILLBAKABLICK **ODLARGLÄDJE**
TEMA **VÄNSKAP**

Foto Kristin Lidell

Sommarhälsning i svåra tider

Jag vill gärna skicka en sommarhälsning till er som bor i Göteborgs stift. Den kommer i en tid som inte liknar någon de flesta av oss upplevt.

– gåvor från Gud – tas verkligen emot och används i medmänniskans och samhällets tjänst (1 Korintierbrevet 13).

SAMTIDIGT RINGLAR SIG den orättfärdigt långa matkön fram. Den visar tydligt att vi lever i en brusten värld. Att någon ändå organiserar kön är ett tecken på Guds närvaro. Vår Gud bär sår – det är mitt valspråk och vår tro. Vår Gud går med också i dödsskuggans dal.

VI ÄR INTE DEN FÖRSTA generation som drabbats av en pandemi. Kanske kan två andliga övningar som burit kristna före oss vara till hjälp. De är enkla och kan utföras var som helst

1. Uppmärksamma det goda i tillvaron. T.ex. solen som värmer och blommornas skönhet. Telefonsamtalet från vännen och maten på bordet.
2. Uttryck tacksamhet för detsamma.

Men önskan om Guds rika välsignelse!

Susanne Rappmann
Biskop i Göteborgs stift

HÄROMDAGEN HÖRDE JAG om en fyra kilometer lång kö för att få ett matpaket. Fyra kilometer! Långsamt förstår jag vilka enorma konsekvenser som följer av den pågående pandemin. Ingen är opåverkad och ett dödsfall är en svår händelse oavsett var i världen det händer. Pandemin förstärker världens orättvisor på ett alarmerande sätt. Rapporterna om hungersnöd och växande fattigdom är nedslående.

TACKSAMHETEN över att leva i ett land med fungerande sjukvård, rent vatten och frånvaro av korruption är stor.

DEN HÄR SOMMARHÄLSNINGEN har en dov bakgrundsfärg för situationen är allvarlig. Den oro som många känner är värd att ta på stort allvar. Samtidigt rymmer min hälsning också ljusare färger.

PÅ MYCKET KORT TID har vårt samhälle förmått ställa om på ett imponerande sätt. Antalet intensivvårdsplatser i landet har mer än fördubblats. Enskilda och organisationer hittar samarbeten som leder till kreativa lösningar på nya problem. I Svenska kyrkan har vi uppmanat enskilda och församlingar att ställa om och att ställa upp snarare än att ställa in! Jag är stolt över att höra om allt som sker i denna anda.

KLÄTT I KYRKANS traditionella språkbruk ser jag många tecken på tro, kärlekshandlingar i mängd och en värld som mobiliserar hopp. Tro, hopp och kärlek

I DETTA NUMMER

- 2 PRELUDIUM
- 3 PÅ GÅNG
- 4 REPORTAGET
- 6 MÖTET
- 8 KALENDARIUM
- 10 TILLBAKABLICK
- 12 KORSORD
- 13 FRÅGELÅDAN
- 14 TEMA: VÄNSKAP

Behöver du prata med någon?

Församlingarnas diakoner och präster står till förfogande för samtal om stort och smått, andliga och världsliga bekymmer. Det kostar inget och vi har alla tystnadsplikt. Vi kan sitta i kyrkan, ta en promenad, tala i telefon eller chatta. Hör av dig, så hittar vi former som känns säkra för båda parter. Kontaktuppgifter finns på sidan här intill.

Utflykt till Karlsrogården

På Mikaelidagen den **4 oktober** ordnas en församlingsutflykt för stora och små till Karlsrogården. Vi åker direkt efter högmässan i Fuxerna kyrka och det blir mat och aktiviteter för alla åldrar. Mer information kommer längre fram, när vi vet hur Corona-läget ser ut. Håll utkik! Du behöver anmäla dig senast den 25 september. Tel: 0520-49 47 00.

Maria

Utges av Svenska kyrkan i Lilla Edet med fyra nr/år och distribueras till alla hushåll.

Ansvarig utgivare: Marcus Stille

Redaktionsgrupp: Inger Lindeskog, Lisbeth Olsson och Ingrid Trulsson.

Namnet Maria syftar på Jesus mor som fick föda Guds son, Maria från Magdala som var i hans närhet, samt Maria, Jakobs mor, som var det första vittnet om Jesus uppståndelse.

Svenska kyrkan i Lilla Edet består av tre församlingar – Hjærtum, Västerlanda och Fuxerna-Åsbräcka – och är en del av den världsvida Kyrkan. Genom gudstjänst, diakoni, undervisning och mission vill vi tillsammans ta emot och förmedla Guds kärlek.

Svenska kyrkan i Lilla Edet
Fuxernavägen 8, 463 33 Lilla Edet
0520 - 49 47 00
svenskakyrkan.se/lillaedet

Präster
Marcus Stille, 0520 - 49 47 02
Christian Fehn, 0520 - 49 47 05
Rolf Pettersson, 0520 - 49 47 06

Diakoner
Merja Andersson, 0520 - 49 47 07
Inger Lindeskog, 0520 - 49 47 08

Foto omslag: Ingrid Trulsson

Svenska kyrkan
LILLA EDET

ALPA ONLINE - livets stora frågor, där du är

Alphakursen är en introduktionskurs i kristen tro. Den kommer ursprungligen från den anglikanska församlingen Holy Trinity Brompton i London, men finns nu över hela världen och i alla större kristna samfund. På ALPHA är alla frågor välkomna, stora som små!

Start i september på webben. För mer information, kontakta Merja Elna Andersson, 0707-84 99 35

Martin Rönnberg

Ung resurs till Lilla Edet

En 19-årig Linköpingskille har nyligen flyttat till Lilla Edet för att under ett år leva här och vara en resurs i församlingens liv och arbete. Han gör det som Ung resurs i Svenska kyrkan.

Martin Rönnberg tog studenten i våras, efter några år på det tekniska programmet på Berzeliuskolan i Linköping. Han visste inte exakt vad han ville göra efter gymnasiet och tog därför chansen att testa något nytt.

Martin har varit konfirmandledare i sin hemförsamling Landeryd i Linköping. De senaste åren har skolan tagit det mesta av hans tid, men han minns åren som aktiv i kyrkan med glädje. Inte minst är det gemenskapen som satt positiva spår i honom.

MÅNGA STRÅNGAR PÅ SIN LYRA
Att Martin är en tekniskt intresserad kille kanske inte är så överraskande, men han gillar också att vara kreativ. Martin uppskattar att hålla på med rollspel och teater och tycker även om att sjunga. Han har sjungit både i kör och i band. Dessutom spelar han saxofon.
– Jag har byggt min egen dator och kan en del om datorer och nätverk, berättar Martin.

Detta är något som kommer att komma väl till pass hos oss, då kyrkans aktiva ibland går bet när den tekniska utrustningen är mer modern än medarbetarna.

VOLONTÄRÅR
Möjligheten att göra en längre sammanhängande praktik i Svenska kyrkan har nu funnits ett bra tag. Det har haft olika namn - Diakonala året, Volontärår, Ung resurs – men tanken är likartad: att mot boende och fickpeng få leva med i församlingens liv, få bidra med sin personlighet och sin personliga utrustning och på det sättet växa som människa och kristen.

Ung resurs kan den bli som är mellan 18 och 25 år. Det ingår att man ska ha regelbunden handledning och undertecknad har fått förmånen att vara Martins handledare. Några tillfällen att träffa övriga unga resurser på Hellsjöns folkhögskola ingår också under året.

BERIKAR FÖRSAMLINGEN
För församlingens del innebär detta ännu en möjlighet att få in en ung människas perspektiv i sin verksamhet, utöver de ungdomar som redan finns och är aktiva som unga ledare, kyrkvårdare, vaktmästare m.m.

Tanken är också att genom volontären erbjuda de unga i församlingen en utifrån kommande förebild. Martin kommer att vara en del i många olika grupper, inte minst bland barn och unga. Det blir After School, barntimmar, konfirmander,

unga ledare, Messy Church, jul- och påskvandringar, Strandkanten m.m.

GODA FÖRHOPPINGAR
Martin kommer att ha sin bas i Fuxerna-Åsbräcka församling. På frågan vad Martin förväntar sig, ger han följande skriftliga svar:
– Jag förväntar mig att praktiken skulle ge mig erfarenhet inom många olika områden av kyrkan, allt från planering till tekniska och praktiska. Jag förväntar mig att jag skulle få möjlighet att vara en hjälpsam hand där jag behövs och att jag får lära mig mer om vad det innebär att vara del av Svenska kyrkan.

Må Gud besvara denna önskan i sin nåd och må vi alla säga hej och välkommen när vi möter Martin. Varmt välkommen till oss och Lilla Edet, ska du vara!

TEXT Inger Lindeskog

Ungresurs.nu – ett praktikår i Svenska kyrkan genomförs som en folkhögskolekurs i samverkan mellan Göteborgs stift, Svenska Kyrkans Unga i Göteborgs stift och Hellsjöns folkhögskola. Idén kommer ursprungligen ifrån Tyskland och sedan 1968 har drygt 3000 ungdomar gjort en insats inom Svenska kyrkan.

Messy Church i Fuxerna är en av de många gruppaktiviteter där Martin Rönnberg kommer att finnas med. Sista torsdagen i maj var vi utomhus.

FOTO Michaela Ghrif Gahnström

Vi möter

Namn: Ewa Erngren

Bor: Lilla Edet

Familj: Två döttrar med familjer i Skåne, sonson och sondöttrar i mellansverige

Intressen: Korsord, böcker

Ewa har upplevt både glädje och sorg

Kärleken förde Ewa från Karlstad till Lilla Edet, via resor till Europas hamnstäder tillsammans med maken Hilding som var sjökaptan. Idag besöker hon hans grav så ofta hon kan. – Han var så allmänbildad, mitt eget lexikon, säger hon.

Den 8 augusti 1923 föddes Ewa Erngren i Karlstad, som näst yngsta dottern av fyra. Idag bor hon ensam i en stor villa i Lilla Edet. Städar, lagar mat, bakar och tvättar gör hon själv och varje söndag möts vi i Fuxerna kyrka. På tisdagar är det bibelskola i församlingshemmet och även där är Ewa en trogen deltagare.

Ewa är känd som en humoristisk kvinna med en räv bakom örat.

– Vill du ha lite champagne, frågar

hon mig när jag kommer. Jag fick den på min födelsedag, men när ska jag dricka den?

SOMMARLOV I HUDIKSVALL

Ewa var 15 år när hon träffade sin blivande make Hilding Erngren. Året var 1938. Han arbetade då vid sågverket i Hudiksvall, där hon var och hälsade på släktingar tillsammans med en av sina systrar. En dag var Ewa ute och gick med familjens tre hundar. Då frågade han om han

fick hålla en av hundarna. Sedan slog han följe med henne och följde henne ända hem till grunden. Väl framme där bestämde de sig för att gå på promenad igen.

– Sedan dess har det aldrig funnits någon annan, säger Ewa. Det är över 80 år sedan nu.

KRIGSMINNEN

Efter krigsslutet kom Hilding till Karlstad efter lång tid i flottan och de kunde gifta sig. Ewa minns när

de vita bussarna kom till staden efter krigsslutet. Hon brukade gå förbi Herrhagsskolan, där det fanns en skolgård med högt staket. Där togs människor emot, avlusades och fick återhämta sig. En ung polska, Rosa Blitz, sökte kontakt genom staketet. Eftersom Ewa kunde tyska kom de att lära känna varandra.

– Hon hade fått framtänderna utslagna, men min äldsta systers man, som var tandläkare, ordnade nya tänder åt henne, minns Ewa.

– Vi gick ner på stan tillsammans. Hon skakade och gömde sig när hon fick se en stor hund. Hennes syster hade blivit ihjälbiten av två schäferhundar, fick jag veta, berättar Ewa.

– ”Man får inte hata”, sa Rosa.

– Jag trodde att du hatade allt tyskt, sa jag, berättar Ewa.

– Nej, det är tack vare en tysk fångvaktare jag lever, sa Rosa.

KAPTENSKA TILL HAVS

...OCH PÅ LAND

Hilding sökte Sjöbefälsskolan och den lilla familjen, som då utökats med Marja 1947, fick två år i Stockholm. Sedan återvände de till Karlstad. Nu följde en spännande tid. Med Hilding som sjökaptan på Ahlmarks rederi gick resorna ut i Europa. Sommartid följde familjen ofta med och fick på det viset se många av Europas hamnstäder.

Ett par år senare, 1960, var Hilding hemma och ”hälsade på”. Så kändes det ibland. När Marja börjat skolan fanns inte samma möjligheter för familjen att följa med på resorna. Då frågade den femåriga sonen Hans:

– När ska du vara riktig pappa? Denna fråga fick Hilding att söka arbete på landbacken, som lots vid Trollhätte kanalverk. Ewa satt hemma i Karlstad och undrade hur det skulle gå. Hon kunde inte låta bli att ringa till kanalkontoret i Trollhättan och fråga.

– Ja, det är inte officiellt ännu, men fru Erngren kan ju börja packa så smått, var det svar hon fick. Det blev flytt till Lilla Edet.

LIVETS FRÅGOR OBESVARADE

När Ewa fyllde 50 fick hon för första gången ett eget lönekuvert. Under sju år arbetade hon på Skansen i Lödöse bland människor med intellektuella funktionsnedsättningar.

– Det var givande, säger Ewa. Det fick mig att börja fundera djupare på livets gåtor. Vad är meningen? Varför går vi här på jorden? Varför är livet så oräddvinst?

Har du kommit fram till något svar på frågorna, undrar jag.

– Nej, det har jag nog inte gjort egentligen, svarar Ewa eftertänksamt. Jag försöker lyssna uppmärksamt i varje gudstjänst.

Hon återvänder i tanken till sin nu döde make.

– Hilding var så allmänbildad, säger Ewa. Han läste filosofi, facklitteratur, Hermodskurser och funderade mycket, han var ”mitt eget lexikon”. Han läste även Bibeln, från pärm till pärm, men ville inte gå till kyrkan, vilket Ewa gjort som ung.

ÅTER TILL KYRKAN

Efter Hildings död 1999 började Ewa gå till högmässan regelbundet.

– Det kändes i bröstet, direkt när jag kom dit, att något omslöt mig, berättar Ewa. Nu känner jag att jag har stor rätt till kyrkan, på något sätt.

För fem år sedan dog plötsligt Ewas son Hans av svininfluensa, 60 år gammal.

– Han var en fullt frisk renlevnads-människa, som plötsligt ramlade ihop och hamnade på IVA. Allt slogs ut och efter tre veckor var han död. Han hade tänkt gå i pension vid 62, ”för att kunna njuta av livet”, som han sa. Och här sitter jag, 97 år gammal, säger Ewa eftertänksamt.

– Om jag inte haft kyrkan då, vet jag inte hur det hade gått, säger hon. Folk i församlingen kom hit och ringde och var så snälla, så snälla, säger hon – lång tid efteråt. Och så hade jag mina döttrar, som tog ledigt och var hos mig.

BESÖK VID GRAVEN

Hon åker till graven så ofta hon kan. Då tar hon taxi.

– Det kostar 170 kronor tur och retur, men det bryr jag mig inte om, säger Ewa. Taxichauffören står och väntar under tiden. Hela bröstet skakar när jag går från graven.

Ewa har ett hjärtligt förhållande till taxichaufförerna, så att en av dem till och med kallar henne ”mormor”.

Nästan varje natt drömmer hon om Hilding, fortfarande efter mer än 20 år.

– Han ger mig råd, håller om mig och hjälper mig framåt, säger hon.

TEXT & BILD Inger Lindeskog

» Om jag inte haft kyrkan då, vet jag inte hur det hade gått «

Här hittar du vad som händer i våra församlingar i höst

På hemsidan www.svenskkyrkan.se/lillaedet, facebook samt i församlingsbladet Lilla Maria, som finns att hämta i alla våra kyrkor och församlingar, får du mer information. För prenumeration via e-post eller beställning av aktuellt nummer, ring 0520-49 47 00 eller maila lillaedets.pastorat@svenskkyrkan.se

Vi reserverar oss för eventuella justeringar.

Måltid & Gemenskap

FÖRSAMLINGSDAG FUXERNA med utflykt till Karlsrogården, 4 okt. Högmässa kl. 10, därefter gemensam transport till Karlsro, där det blir mat och olika aktiviteter. Anmälan senast 25 sept.

GEMENSKAPSTRÄFFAR i Fuxerna församlingshem. Kaffe, lotteri. Kyrktaxi för församlingsbor.

Tors 10 sep kl. 14

"Vad jag saknar från Lilla Edet". Prosten Mikael Isacson, Lilla Edets förre kyrkoherde, numera kyrkoherde i Kungälv, kåserar över vad han minns och uppskattat här.

Tors 8 okt kl. 14

Konservator Maria Lagerqvist berättar om vårens konserveringsarbeten i Åsbräcka kyrka. Bildvisning.

Tors 5 nov kl. 14

Se vår hemsida och lilla Maria.

PROMENADER

Vandring i Lilla Edets samhälle i maklig takt, tors kl. 14-16 i aug-sep. Ta med egen matsäck. Samling i norra änden av torget. Inställt vid regn.

ALLHELGONA

Välkomna på en kopp kaffe, värme och stillhet. Fuxerna kyrka, Högstorp kyrkogård, Västerlanda kyrka, Hjärtums kyrkogård
Fred 30 okt kl. 14-17

Barn & familj

MESSY CHURCH

– för hela familjen

Fika, sång, pyssel, gudstjänst och lagad mat. Ingen anmälan. Gratis.

Tors 24 sep, 22 okt och 19 nov kl. 17 i Fuxerna församlingshem

Mån 7 sep och 5 okt och 9 nov kl. 17 i Hjärtums församlingshem

Sön 27 sep och 18 okt kl. 10.30 i Västerlanda församlingshem

Tro & fördjupning

MÄSSA MED STILLHET OCH LOVSÅNG

Enkel nattvardsgudstjänst med lovsång, meditation och personlig förbön.

1 sep, 29 sep och 27 okt. Hjärtums kyrka kl. 18.

PILGRIMSVANDRINGAR

Kontakt Leif Pettersson
0520-49 47 06

Lille Väktor, tisd 25 aug kl. 18

Kring Väktorsjöarna finns flera olika leder i varierande längder. Denna gång följer vi en led på c:a **2,5 km**, Medtag sittunderlag och matsäck. Samling kl. 18 vid parkeringsplatsen vid OK Gipens torp Delsbo, Lille Väktor.

Fuxerna kyrka – Åsbräcka kyrka, lörd 5 sep kl. 12

Från Fuxerna kyrka går vi via Högstorp, Prässebergen och Ryravägen till Åsbräcka kyrka, en vandring på c:a **13 km** och det är några branta backar. Vandringen avslutas i Åsbräcka kyrka med en andakt, c:a kl. 17.

Medtag sittunderlag och matsäck.

Stenstugan, Svartedalen, lörd 26 sep kl. 13-16 ca.

Samling vid Fuxerna kyrka för gemensam färd till Svartedalen via Västerlanda kyrka. Vandring **4 km** på skogsstigar kring Stenstugan, Svartedalen. Medtag sittunderlag och matsäck.

HÖGMÄSSA, SÖNDAG + 11 okt kl. 10 i Hjärtums kyrka

Högmässa, lunch och föredrag Ann-Ida Fehn, talar utifrån temat "Tacksamhet i vardagen."

HÖGMÄSSA, SÖNDAG + 15 nov kl. 12 i Västerlanda kyrka

Högmässa, lunch och föredrag Pilgrimstema med Lotta och Erland Svenungsson.

Missa inte!

TORSDAGSCAFÉ

Fuxerna församlingshem. Varannan torsdag från 1 okt.

Missa inte!

GEMENSKAPSTRÄFF

Gemenskapsträff med Mikael Isacson **10 sep kl. 14** i Fuxerna församlingshem.

OBS! Vi reserverar oss för eventuella justeringar. Allt sker under förutsättning att Coronasituationen tillåter. För mer exakt information se vår hemsida eller Lilla Maria.

Gudstjänster

MINNESGUDSTJÄNSTER

ÅSBRÄCKA KYRKA

Lör 31 okt kl. 18, Roland Kristensson

FUXERNA KYRKA

Sön 1 nov kl. 10

VÄSTERLANDA KYRKA

Sön 1 nov kl. 18, Christian Fehn

Varje vecka

GUDSTJÄNSTER I VÅRA KYRKOR

HJÄRTUM

Söndagar
gudstjänst/högmässa kl. 10

VÄSTERLANDA

Söndagar, högmässa kl. 12
Torsdagar, mässa kl. 18.30

FUXERNA

Söndagar, högmässa kl. 10
Onsdagar, mässa kl. 18.30

DJURHULT

En söndag i månaden,
Gudstjänst/högmässa kl. 16

ÅSBRÄCKA

Vissa helger. *Se annonser!*

PILGRIMSVANDRING 5 sep

GEMENSKAPSTRÄFF 10 sep

MESSY SUNDAY 27 sep

SÖNDAG+ 11 okt

I bakgrunden syns växthuset som männen byggt.

– Det är väldigt roligt att odla, säger Zeba Gholami.

De odlar med glädje

Under våren och sommaren har fyra familjer träffats varje vecka för att odla i Fuxerna prästgårds trädgård. Tillsammans har de vattnat och sett växter ta sig upp ur jorden. Det har blivit tomat, dill, chili, sallad, spenat, olika slags lökar, gurka mm.– men också altarblommor till Västerlanda kyrka.

När corona slog till under våren försvann mötesplatsen Strandkanten, det veckoliga språkcaféet i Fuxerna församlingshem. Diakon Merja Elina Andersson ville ändå skapa en möjlighet för människor att träffas. Samtidigt användes inte prästgården i Fuxerna som tjänstebostad längre, vilket gjorde att det fanns en möjlighet att använda trädgården. Sofia Westergaard som tidigare bodde där tillsammans med sin familj hade odlat och gjort i ordning land, som nu stod oanvända. Frågan ställdes

till några familjer om de ville vara med och odla där, och gruppen *Odlarglädje* bildades.

KORTARE ODLINGSSÄSONG
Varje torsdag under våren har fyra familjer bestående av sammanlagt sju vuxna samt barn träffats och odlat. Därutöver har de gjort upp ett schema med vattning som de delat på under de andra dagarna i veckan. Alla familjerna kommer från Afghanistan och Iran och många grödor som odlas där

fungerar även bra i Sverige. – Men odlingssäsongen i Sverige är kortare, berättar Merja Elina. Därför har vi fått förodla inomhus. Familjerna fick således plantera i krukor som de skötte hemma, och sedan planterades dessa ut i prästgårdsträdgården i juni.

JORDGUBBAR OCH CHILI
Familjerna har själva önskat vad de vill odla och i landen växer många olika saker. Det är blommor, sallad, dill, chili, tomat och jordgubbar.

Latife Hakimi planterar in förödlad gurka i växthuset.

Mangold, bönor och gräslök börjar komma upp ur jorden.

Fuxerna-Åsbräckas diakon Inger Lindeskog introducerade även mangold, som passar utmärkt att odla i Sverige. Dessutom har familjerna bland annat haft med sig gräslöksfrön från sina hemländer.

LÄTT ATT ODLA
– Det är väldigt roligt att odla, berättar Zeba Gulami. I Afghanistan bodde jag i hus med trädgård där jag odlade potatis, tomat, sallad och vitlök.

Gräslök och spenat tillhör favoritgrödorna för Zeba. – Jag tycker det är lätt att odla, säger hon.

» Gräslök och spenat tillhör favoritgrödorna «

BLOMMOR TILL ALTARET
Inger har tidigare odlat mycket grönsaker hemma i sina trädgårdar

och hennes kunskaper har kommit till god användning för Odlarglädje. Hon har kunnat tipsa om hur och när olika grödor ska sås och planteras för bästa resultat.

Blommorna som odlats har använts som altarblommor i Västerlanda kyrka, medan de ätbara grödorna skördats och använts av familjerna själva.

DAGS ATT PLANTERA
Just denna dag i juni när Maria är på besök, har Merja Elina hämtat det som är förödlat och det ska nu planteras i landen. En del växter kräver extra goda förutsättningar och till dessa har männen i gruppen byggt ett växthus av en träkonstruktion med plast över. Här inne växer det gurka, tomat och chili.

ARBETE FÖR HÄLSAN
Under resans gång har de alla lärt sig mycket. – Allt är en process, säger Merja Elina. Vissa saker vi satt har tagit sig, och andra inte.

Hon beskriver odlingen som en del i att värna den psykosociala hälsan.

– En familj i en asylprocess kan känna sig maktlös och utlämnad till skeenden man inte kan kontrollera själv. Men odlingen ger möjlighet att skapa kontroll över något. – Sedan är det ju allmänt känt att vi mår bra av att arbeta med våra händer och med naturen.

» Vi mår bra av att arbeta med våra händer «

Inger inflikar att även odling, som så mycket annat i livet, handlar om att inse att man inte kan påverka allt. – Sniglar kan komma och vädret styr vi inte över, säger hon.

TEXT Ingrid Trulsson
BILD Inger Lindeskog & Ingrid Trulsson

	BLAD-SLINGA	DÄR FINNS EN BERÖMD RUNSTEN	UPPKLÄDD UPP-PASSARE FÖRMAN	PROFET	SLAKT-MÅNAD	
	ESKA-LERAS		GER SKANDAL LINDRAD		TILL-RETT	
	KÖR TILL	EN AV PATRIAR-KERNA				
	BRÖDER OCH SYST-RAR	SIN SAKNAR UNIK				
AL-TERNA-TIVT	GÅ STEL-BENT	KUNG I JUDA RIKE	VILL VI INTE BLI UTSAT-TA FÖR	HELA BUNTEN	JAG OBJEK-TIVT SETT	TRAGISK REGENT
SKYDD						
SEDAN 1953 EN ALLMÄN HELGDAG		SOM EN GORILLA SEDEL-KVINNA		SKARV	HAR UPPDRAGET ATT BEDRIVA LÖNSAM PERSONTRAFIK	VÄNDER SIG TILL GUD
					OTÄCKT	
KUNDE ZORN			KLUBBA	SCHA-MÄNER KAPELL-MASTAR-GÖRA		
			GER DEN SOM SER KÄLL-PLATS		TECKEN FÖR SILVER	VISAR HÖST-BLOMMA
SKRAPA	FUNGE-RADE INTE	TECKEN-SYSTEM	VÄDER-STRECK	DRIVA PÅ JOULE		
					UNITED STATES TA LÄNGRE	
			SLÄPAT SÖDER-ÖVER		KRUBBAT DISK-MEDEL	
<p>PSALMEN "Låt gulna varje blad på kvist, låt falna varje strå; Guds rika nåd, det vet jag visst, den <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>."</p>						<p>GJORDE KANSKE KORT-OXEN</p> <p>FIRAS I OK-TOBER</p> <p>BALJOR</p>

VINNARE KORSORD

Av de inskickade svaren från förra numret har vi dragit följande vinnare: Gullan Nyqvist Grattis och tack till alla som skickat in!

PSALMEN
"Slogens grenar glittrar, och figlarna, som kvittrar, sjunger: Gud är god, Gud är god."

PSALMEN
KURRAN TOMTE
ISRAEL SIGNAL
IKEA KARSK ALI
O MUA T DOK
LAN SJON EA
MEDGLADLIGT
PSALMEN
KURRAN TOMTE
ISRAEL SIGNAL
IKEA KARSK ALI
O MUA T DOK
LAN SJON EA
MEDGLADLIGT

Skicka in din lösning senast 19/9 till:
Församlingsbladet Maria,
Fuxernavägen 8, 463 33 Lilla Edet

Namn: _____
Adress: _____

Vi drar en vinnare som får ett pris hemskickat.

I varje nummer av Maria svarar någon av kyrkans engagerade medarbetare på en fråga kopplad till aktuellt tema. Kanske har du en fråga du funderar på? Ställ den gärna till oss via mail till inger.lindeskog@svenskakyrkan.se. Kanske just din fråga passar in i kommande tema och du får svar i tidningen.

Kan Gud vara vår vän?

I Johannes evangelium säger Jesus själv till sina lärjungar: "Jag kallar er inte längre tjänare, eftersom tjänaren inte vet vad hans herre gör. Vänner kallar jag er, ty allt vad jag har hört av min Fader har jag låtit er veta." (Joh 15:15).

Gud har valt att uppenbara sig själv och sina tankar för oss människor. Han har själv kommit nära människan och gjort det möjligt för en människa att ha en relation med honom. Han kallar oss till en intim vänskap med honom. Vänskap, där vi får dela vår glädje, sorg, besvikelse, önsknningar och längtan med honom. Allt! Men också lyssna på vad han har på sitt hjärta för oss. Till vänskapen hör ömsesidigt lyssnande. När vi låter Guds ord och hans helige Ande tala till oss, kan vi höra

Guds hjärtslag som låter "för dig, för dig, för dig". Han vill tala om vilka tankar han har för oss: fridens och kärlekens tankar.

När man frågar "Hurdan är en riktig vän?" får man oftast följande svar: någon som man kan lita på; lojal, ärlig, en som man kan vara sig själv med, en som lyssnar, en som älskar och accepterar en trots bristerna i en, en som vågar säga sanningen med kärlek. Alla de adjektiven beskriver Gud till punkt och pricka. En mer trofast vän kan man inte hitta. Han vet allt om oss och älskar oss till månen och tillbaka... eller troligen ännu mer. Så ja - Gud kan verkligen vara en vän!

Merja Elina Andersson, Diakon

» Om det finns tröst genom Kristus, uppmuntran från kärleken och gemenskap från Anden, om det finns ömhet och medkänsla, gör då min glädje fullkomlig genom att visa enighet. Lev i samma kärlek, eniga i tanke och sinnelag, fria från självhävdelse och fåfänga. Var ödmjuka och sätt andra högre än er själva «

Filipperbrevet 2:1-3

Hur är en god vän?

Mio Markarström, Hjärtum
– Snäll. Om man vill vara en god vän så kan man krama någon.

Joel Jansson, Lilla Edet
– En vän är någon som finns där, oavsett vad som händer.

Stina Nybelin, Hjärtum.
– Det är någon som alltid är där, som är stöttande och alltid går att prata med.

De har hållit ihop i vått och torrt

Maj-Lis och Irene har varit nära vänner i fyra decennier. De delar tidning, är grannar och den ena kan gå över till den andra utan att knacka. I svåra stunder har de varit till stöd för varandra och deras relation präglas av stor förtrolighet.

Hur viktigt det är med äkta och sann vänskap kan grannarna Maj-Lis Carlstein och Irene Hjelte berätta mycket om. De lärde känna varandra på 70-talet då de båda flyttade till Hjärtums by med sina familjer. Där bor de kvar än idag och träffas ofta. När denna intervju görs är det coronatider och de har båda fått minska ner på umgänge

och resande. Vi träffas hemma hos Irene en varm majdag. Irene har gjort flädersaft och vi njuter av vaniljglass och blåbär. Det märks att Maj-Lis och Irene är vana att umgås, här har de spenderat många stunder tillsammans.

SAMMA GATA

– Min dåvarande man och jag hade

en inflyttningsfest för att lära känna folk i grannskapet, säger Irene, och då var Maj-Lis där.

– Jag minns att ni bjöd på ärtsoppa och punsch! berättar Maj-Lis. Allt blev roligare när ni flyttade till gatan. Det liksom blommade upp!

De två vännerna började umgås på lediga stunder, Maj-Lis arbetade deltid i affären i Hjärtum och Irene

var anställd på NÄL, så ibland sammanföll lediga dagar. Det blev en hel del promenader tillsammans.

KÖR OCH RESOR

– Och så sjöng vi tillsammans, berättar Irene. Först i Lilla Edets sångsällskap, och sedan i kyrkökören i Hjärtum.

– Men sedan blev det bara kyrkökören, det är nära och bra, säger hon.

Med kören blev det också flera resor som de båda var med på.

– Och så har vi rest själva, säger Irene. Utan gubbar! Jag berättade att jag aldrig varit i Prag...

– Och då sade jag: Jag åker med! säger Maj-Lis. Och så for vi dit!

TJEJGÄNG

Maj-Lis och Irene är också del i en grupp damer från Hjärtumstrakten som träffas några gånger varje år.

– Vi var fem från början, säger Irene, men en av oss gick bort för några år sedan. Vi brukar träffas över en bit mat, ett glas vin och sedan pratar vi. Och pratar.

LIKA OCH OLIKA

De berättar att de delar många intressen, men att de också är olika. – Du tycker om att ordna kalas, det gör inte jag, säger Maj-Lis. Och så är du mer intresserad av inredning än jag!

– Jag gillar att hela tiden göra saker, medger Irene. Jag har mycket energi som jag vill få utlopp för.

» De kan båda berätta om hur mycket vänskapen betytt när livet varit tufft «

De berättar att de inte håller med varandra om allt, och ibland har de fått säga ifrån till den andra. Missförstånd har uppstått, men det har kunnat redas ut. De tycker att de ändå lyckats vara vänner utan att det lett till ovänskap.

– Ibland tycker vi inte lika, säger Irene, men då får vi byta samtalsämne och prata om något annat.

SVÅRA STUNDER

De kan båda berätta om hur mycket vänskapen betytt när livet varit tufft.

» Vi kan prata om allt «

– Maj-Lis fanns där för mig när jag skilde mig, säger Irene. Hon lyssnade och jag visste att jag kunde lita på att det vi talade om stannade mellan oss.

Maj-Lis berättar om när hon för några år sedan mådde dåligt.

– Jag kom knappt ur sängen på fyra månader. Men Irene kom många gånger och hälsade på mig.

EN BRA VÄN

Förtrolighet nämner de båda som en egenskap de uppskattar hos varandra.

– Vi kan prata om allt, säger Maj-Lis. Irene är så trygg. Hon är bara bäst!

De trivs båda förträffligt i Hjärtum, i sina hus och i omgivningen och hoppas på att få bo här många år framöver. Längtan är stark efter att livet ska återgå till det mer normala, att kunna träffa barn och barnbarn och delta i sociala engagemang.

– Och så vill vi att kören ska börja igen, säger de samstämmigt.

TEXT & BILD Ingrid Trulsson

Vänskapen började redan på 70-talet

Båda sjunger i Hjärtum-Västerlanda kyrkokör

Ewa Erngren var 15 år när hon träffade sin blivande make Hilding Erngren. Året var 1938. – Sedan dess har det aldrig funnits någon annan, säger Ewa. Det är över 80 år sedan nu.

Möt Ewa, 97 år och piggare än de flesta i församlingen, i en längre intervju på sid. 6-7.

Jag kallar er inte längre tjänare, ty en tjänare vet inte vad hans herre gör. Jag kallar er vänner, därför att jag har låtit er veta allt vad jag har hört av min fader.

Johannesevangeliet 15:15

Jesus är min vän den bäste,
vilken like ingen är.
Skulle jag då som de flesta
övergiva honom här?
Ingen skall mig kunna skilja
ifrån den mig har så kär.
Vad han vill, det skall jag vilja,
Alltid här och evigt där.

Svensk psalm 43:1

Svenska kyrkan
LILLA EDET